

บทที่ 6

การกระทำโดยพลาก

การกระทำโดยพลาก หมายความว่า กรณีที่บุคคลเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง โดยพลากไป ให้อีกว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 บัญญัติว่า " ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่บุคคลหนึ่ง โดยพลากไป ให้อีกว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีกฎหมายบัญญัติโทษหนักขึ้น เพราะฐานะของบุคคล หรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มีโทษหนักกว่าโทษซึ่งบัญญัติไว้สำหรับผู้กระทำโทษหนักขึ้น " เช่น ก.เจตนาจะฆ่า ข. จึงไปยิงข. ข. แต่ยิงพลากไปถูก ค. ถึงแก่ความตาย ตามหลักมาตรา 60 ให้อีกว่า ก. มีเจตนาฆ่า ค. ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับผลร้าย คือ กฎหมายอาญาถือเป็นหลักว่า โทษกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำโดยพลากนั้น

แต่อย่างไรก็ดี มีข้อยกเว้นอยู่ว่า ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติโทษหนักขึ้น เพราะฐานะของบุคคล เช่น ผู้ถูกฆ่าเป็นเจ้าพนักงาน หรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย เช่น ผู้ถูกฆ่าเป็นบุพการี มีโทษหนักกว่าโทษซึ่งบัญญัติไว้สำหรับผู้กระทำโทษหนักขึ้น เช่น จะยิงบุคคลธรรมดาแต่ยิงพลากไปถูกบิดาของตนตาย ลงโทษฐานฆาตกรรมคนตาย

ตามข้อยกเว้นดังกล่าวนี้ ไม่คลุมถึงกรณีดังต่อไปนี้

1. กรณีที่เกิดเจตนาเดิมกับผลร้ายที่เกิดขึ้นเป็นเจตนาเดียวกัน อยู่ในเหตุจรรยาขอเดียวกัน คือ ไม่นับถือว่าเจตนาเดิม เช่น ก. ตั้งใจจะฆ่ามารดาของตน แต่พลาดไปถูกบิดาของตนถึงแก่ความตาย ก. มีความผิดฐานฆ่าผู้บุพการี ตามมาตรา 289 คือ เจตนาเดิมตั้งใจฆ่ามารดา ซึ่งถือเป็นเหตุจรรยา แต่พลาดไปถูกบิดาตาย การฆ่าบิดา หรือการฆ่ามารดา ก็มีอัตราโทษเหมือนกัน ไม่นับถือว่ากัน ถิ่น่ากฎหมายที่มีอัตราโทษหนักมาใช้ลงโทษได้ คือ ก. มีความผิดตาม มาตรา 289

2. กรณีที่เป็นบทลงโทษหนักขึ้น เพราะเหตุประกอบการกระทำ เช่น การฆ่าคนโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามมาตรา 289 มีบทลงโทษสถานเดียว คือ ประหารชีวิต เช่น ก. โกรธ ข. ก็คิดจะแค้น ไคว่างแค้นและคิดฆ่า ข. ตลอดเวลา เมื่อได้โอกาสก็ใช้ปืนยิง ข. แต่พลาดไปถูก ค. ตาย กรณีอย่างนี้จะถือว่า ก. มีความผิดฐานฆ่า ค. ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามมาตรา 289 หรือมีความผิดฐานฆ่า ค. ตายโดยเจตนา ตามมาตรา 288 คำตอบก็คือว่า กรณีอย่างนี้ ถือว่า ก. มีความผิดฐานฆ่า ค. โดยไตร่ตรองไว้ก่อน เพราะการ ฆ่าคนโดยไตร่ตรองไว้ก่อนเป็นบทหนัก ที่ไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย หรือไม่เกี่ยวกับฐานะของบุคคล ไม่เข้าข้อ ยกเว้นที่ห้ามนำบทหนักมาลงโทษ จึงลงโทษ ก. ตามมาตรา 289 ได้

เหตุที่ประมวลกฎหมายอาญา ต้องบัญญัติผลของการกระทำโดยพลาดไว้ ก็เพราะเหตุว่า ถ้าไม่ได้บัญญัติไว้ ความรับผิดชอบทางอาญาจะแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้กระทำจะมีความผิดฐานพยายามกระทำ ต่อผู้ที่มีเจตนากระทำเดิม และกระทำโดยฐานประมาทกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย ตามตัวอย่างที่โลกกล่าวมาข้างบนนี้ ถ้าประมวลกฎหมายอาญา มิได้บัญญัติผลของการกระทำโดยพลาดไว้ ก. ก็มีความผิดฐานพยายามฆ่า ข. และมีความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ ค. ถึงแก่ความตาย ซึ่ง

เป็นการกระทำกรรมเดียว ฝึกกฎหมายหลายบท ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ไม่เป็น ความยุติธรรม เพราะ ข. จะตาย หรือ ค. จะตาย ก็เป็นการฆาตกรรม คนหนึ่งให้ตายเช่นเดียวกัน ฉะนั้น จึงควรถือเสมือน ก. มีเจตนาฆ่า ค. ตาย และมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 โทษจำคุกไว้

ข้อสังเกต เรื่องกระทำโดยพลานั้น เจตนาที่กระทำ ต่อบุคคลหนึ่ง มีแค่นั้น เพียงไร เมื่อพลากไปถูกอีกบุคคลหนึ่งที่กฎหมาย ให้ถือว่า เจตนากระทำต่อบุคคลหลังนั้น ต้องถือเจตนาครั้งแรก เช่น ถ้าเจตนาครั้งแรก เจตนาทำร้าย ก. แต่พลากไปถูก ข. ก็ถือว่า เจตนาทำร้าย ข. ถ้าเจตนาฆ่า ก. แต่พลากไปถูก ข. ก็ถือว่าเจตนา ฆ่า ข. ถ้าเจตนาครั้งแรกเป็นเจตนาทำร้าย แต่ผลของการกระทำพลาก ไปถูกบุคคลหนึ่ง ถึงแก่ความตาย ก็มีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา

(ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา คือ " ผู้ใด มิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ต้อง ระวังโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี... ฯลฯ " มาตรา 290)

เรื่องนี้เคยมีตัวอย่าง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 447/2510 วินิจฉัยว่า การที่จำเลยโต้เถียงกับภรรยา แล้วใช้ไม้ไผ่ขนาดโตกว่า หัวแม่มือเล็กน้อย ยาวประมาณ 1 วา ตีภรรยา แต่ตีหนักมือไป ทำ ให้พลากไปถูกผู้ตาย ซึ่งภรรยาของจำเลยยืนเกาะหลังอยู่ ถึงแก่ความตาย ศาลเห็นว่า จำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา

ข้อสังเกต สำหรับฎีกานี้ คือ เจตนาครั้งแรกของ จำเลยมีเจตนาทำร้ายร่างกายภรรยา มิได้มีเจตนาฆ่าภรรยา แต่ผล ของการกระทำของจำเลยพลากไปถูกผู้ตายถึงแก่ความตาย จะถือว่า

จำเลยมีเจตนาฆ่าผู้ตายไม่ได้ ต้องถือว่า จำเลยมีเจตนาทำร้ายผู้ตาย
แต่ผลของการทำร้ายทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จำเลยย่อมมีความผิด
ฐานฆาตคนตายโดยไม่เจตนา.